

16°
Indoch
1357
(2)

TRUYỀN BẢ

CỦA TUỔI TRẺ RA NGÀY THỨ NĂM

No 120536 ✓ 1357 2

GIẶC TAU BẮT CỐC

Số 60 của LÊ VĂN-TRƯƠNG 3-12-42

Mỗi số 0\$18 — 3 tháng 1\$90 — 6 tháng 3\$75 — cả năm 7\$50
Mandat gửi Đ. VŨ BÌNH LONG chủ nhà xuất bản TÂN-DÂN, Hanoi

TRUYỀN BÁ

- Số 43 — Vàng của Thanh-Chân
— 44 — Ba bà chân của Tô-Hoài
— 45 — Đuôi uoi giữ ống của Thâm-Tâm
— 46 — Mưu gia cát của Lê Văn-Trương
— 47 — Cô Tiên của Ngọc Giao
— 48 — Ghế vôi mèo của Tô-Hoài
— 49 — Trình Khử của Thâm-Tâm
— 50 — Ông Hồ của Trúc-Khê
— 51 — Tấm lòng vàng của Nguyễn-Công-Hoan
— 52 — — — — — II. —
— 53 — Kalari của Phạm-Ba-Đại
— 54 — Ba anh em của Tô-Hoài
— 55 — Người giao chỉ của Thâm-Tâm
— 56 — Một người mẹ của Hữu Mai
— 57 — Người bạn giang hồ của Vương Thanh dịch
— 58 — Thăng Bờm của Ngọc-Giao
— 59, 60 — Giặc tàu bắt cóc của Lê Văn-Trương

Số 61 ra ngày 10-12-42

Một loại truyện mới

Kỳ này các bạn nhớ đón xem một loại truyện mới trong TRUYỀN BÁ mà chưa có từ sách hay tuần báo nào đồng nào ở đây làm bao giờ : đó là loại truyện khoa học rất bổ ích cho các bạn. Truyện thứ nhất là truyện

CON CHUỖN CHUỖN

Hình dáng, đời sống, phong tục, sinh nở, đổi lột, ra đời, nhất nhất cái gì có liên lạc con chuồn chuồn. Hoàng Văn-Dạt đem thuật lại với giọng văn vui, xem không chán.

Đọc một cuốn « Truyền Bá » này, các bạn sẽ biết rõ, như vừa đọc xong hàng chục cuốn sách pháp khảo cứu về côn trùng vậy.

[illegible]

GIẶC TÀU BẮT CỐC

TẬP THỨ HAI

SAU hai đêm đi xuyên qua rừng núi, bọn thờ-phi đưa thằng Hoài, thằng Huân đến một xóm ở tít trên đỉnh núi cao, ở hạt Tống-Lố.

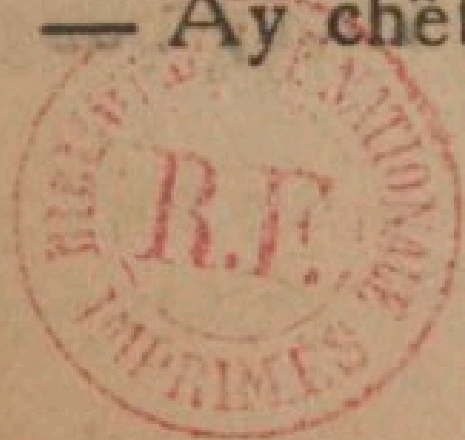
Xóm ấy xa tất cả làng mạc mà chỉ có bốn nóc nhà, toàn là đồ đảng của bọn giặc.

Núi ấy vì cao lắm, nên những ngày ẩm giời, sương mù che kín, đứng cách nhau chỉ ba bước cũng không nhìn thấy mặt người. Thời tiết lại kỳ quái, cứ chốc mưa lại chốc nắng, mưa thì mưa lụt dấp, mà nắng thì nắng võ đầu. Nhưng dù mưa dù nắng, lúc nào gió cũng thổi ào ào. Về tiết tháng ba mà rét như tháng chạp ở xứ ta. Đây là nói ban ngày, chứ ban đêm thì rét cắt ruột. Rét tới lắm khi có tuyết phủ mà nước thì đông lại thành băng. Sáng dậy, muốn có nước uống, người ta phải lấy cuốc chim mà quắc cho băng tan ra thành nước.

Lúc thằng Hoài bị đưa đến đây thì nó đã mệt dừ. Cũng may đây là đoạn đường cuối cùng, chứ giá phải đi nữa thì nó không tài nào đi được.

Lúc bị đưa đến đây, nó nằm vật ngay xuống sàn đá chẳng nhúc nhích. Thằng Huân thấy thế vội can:

— Ấy chết, mày đừng nằm thế, ốm đấy. Dậy đi.

16° 1357

Nó không dậy, nó cứ rên rĩ :

— Tao chết mất mày ạ. Chân tao rức lắm.

— Chỉ nói đại nào. Chết làm sao được. Mày là con nhà giàu không quen vất vả, đi nhiều thì nó mệt đấy thôi. Ngủ một đêm là mai tự khắc khỏi.

— Nhưng mai có phải đi nữa không?

— Không. Chúng nó giam mình ở đây. Tao nghe chúng nó nói với nhau thế.

Nó nói xong, lại một xó buồng, ôm một bó cây ngô khô mà người xạ-phang dùng làm cùi đেম lại giải lên mặt sàn đá :

— Đây mày có mệt thì nằm lên đây, không lạnh. Tao nghe, người ta bảo lạnh là dễ bị cảm lắm. Chúng mình đừng để cho cảm. Cảm ở đây không có thuốc thì nguy.

Thằng Hoài muốn dậy nhưng chân tay nó nặng như chì, không sao dậy được, thằng Huân phải sốc nách nó kéo lại.

Sau khi bó chèn một ít cây ngô để làm gối cho thằng Hoài rồi, nó châm lửa ở một cây đèn dầu treo cạnh tường rồi đốt cây ngô để sưởi cho thằng Hoài.

Bọn Thổ-phỉ ở ngoài thấy lửa sáng rực liền chạy vào :

— Ai cho chúng mày đốt như thế, những thằng ông mãnh kia. Nhỡ cháy nhà thì sao?

Thằng Huân chưa kịp giả nhời thì một người đàn bà và một thằng bé chạy vào. Thằng bé cũng chạc tuổi với thằng Huân, thằng Hoài. Mà người đàn bà thì vào khoảng bốn mươi, mặt mũi trông không hung

Bọn thổ-phỉ đưa hai thằng lên đỉnh núi.

ác lắm. Người đàn bà chống tay vào háng nhìn một cách tiếc rẻ những cây ngô bị đốt :

— Những thằng quý kia, mày đốt hết củi của tao thì tao lấy gì tao đun. Tắt ngay đi.

Thằng Huân không tắt :

— Bạn tôi nó rét lắm, Nếu không đốt mà sưởi cho nó thì nó ốm. Thím nên thương nó. Tôi chỉ đốt một ít thôi.

Người đàn bà nghe nói liền xoa đầu đứa bé đứng cạnh, và xem chừng cũng ái ngại cho cái cảnh chúng nó:

— Ủ, đốt ít thôi nhé. Củi ở đây khó kiếm lắm. Và coi chừng cháy nhà.

— Không, tôi ở nhà tôi, tôi đun bếp đã quen, thím đừng có sợ cháy. Tôi đốt đến khi nào nó ngủ thì thôi.

*
* *

Lúc ấy vào khoảng hai giờ sáng, cái giờ mà khí hậu ở đây rét một cách ghê gớm. Thằng Hoài nằm cạnh đồng lửa mà cứ run lên cầm cập và nó chỉ ngược mắt nhìn thằng Huân thao láo chứ không nói gì. Một lúc rồi còn hơi sức đâu mà nói nữa.

Thấy đốt lửa mà thằng Hoài chưa khỏi rét, nó lo quá, nó lấy tay xoa mạnh khắp người cho bạn rồi sẽ hỏi:

— Mày có thấy đau ở đâu không?

— Người tao mới dần, nhưng không đau ở đâu cả. Tao chỉ thấy rét thôi. Giá có cái chăn cho tao đắp, thì tao khỏi và ngủ được ngay.

— Chăn, chăn ở đâu ra bây giờ? Mày tính, tụi xạ-phang chúng nó có đứa không có chăn còn, nằm không, chăn đâu chúng nó cho mình. Mày nằm gần lại lửa cơ, giơ tay lên hơ đi. À, thế này thì cũng như chăn, tao nằm đằng sau ôm mày, mày nghe chưa. Một bên là lửa, một bên là tao, mày hẳn phải ấm.

— Nhưng thế thì mày rét lưng. Thôi mày cùng nằm gần vào lửa đi.

Vừa nói, thằng Hoài vừa cố kéo thằng Huân dịch

gần lại đồng lửa. Thằng Huân hất tay thằng Hoài ra rồi gắt :

— Tao đã bảo tao con nhà nghèo, tao chịu quen các thứ mà. Lo là lo cho mày. Mày cứ nằm đi. Từ giờ tao bảo cái gì mày phải nghe thì chúng mình mới bình yên mà giờ về được. Thôi nằm đi.

Nó nói xong nằm xuống, ôm chặt lấy lưng thằng Hoài :

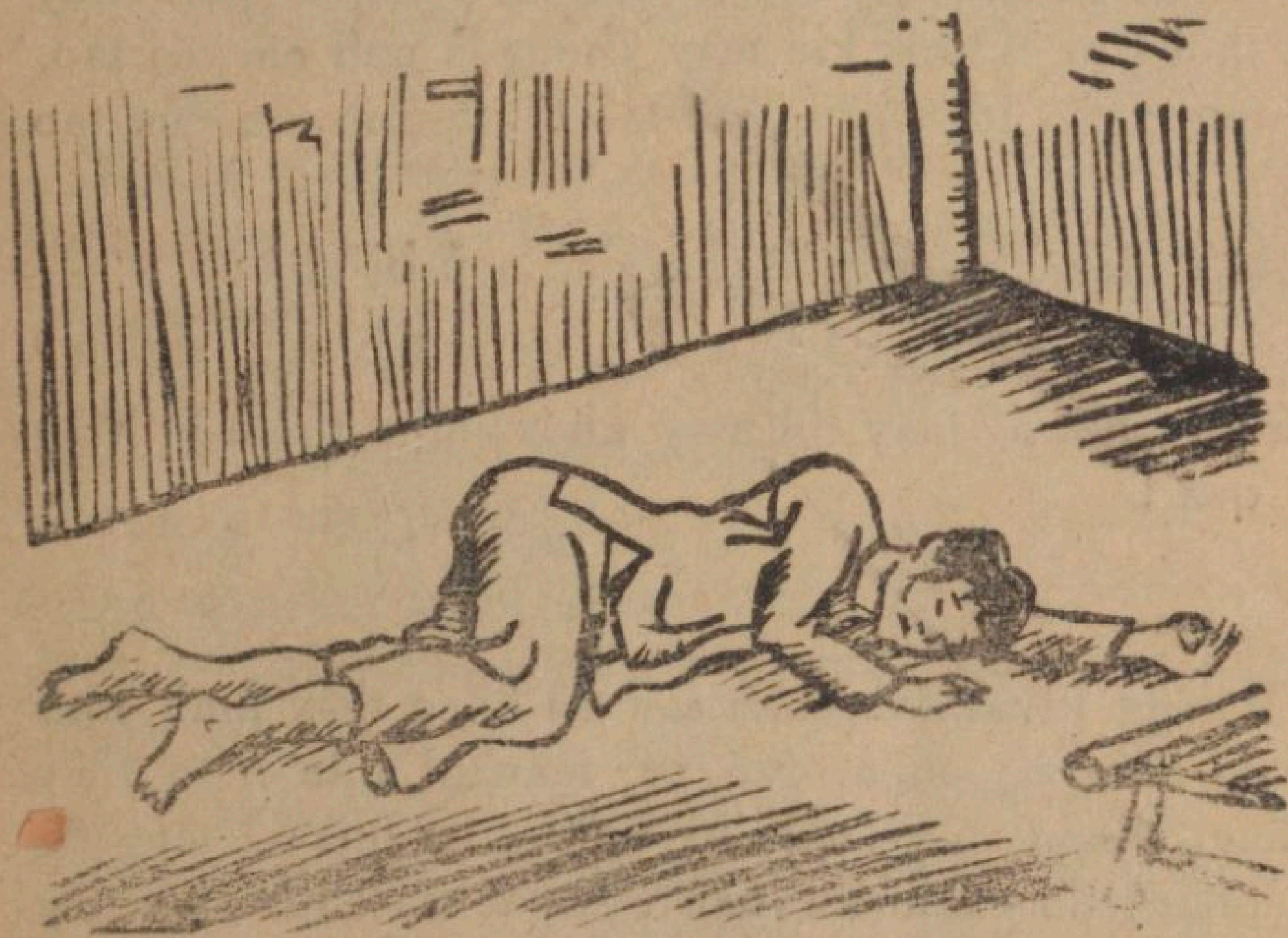
— Thế này có ấm không ?

— Ấm.

— Ấm thì ngủ đi.

— Nhưng xa lửa thì rét mày.

— Ô hay, tao đã bảo tao quen mà. Hãy lo lấy mày, mặc tao. Im đi, đừng hỏi, tao cũng buồn ngủ lắm.

Lúc bị đưa đến đấy, nó nằm vật xuống sàn đá.

Than kia, ít ra cũng ấm ỉ nóng được đến hơn nửa giờ, lúc ấy mình đã ngủ tít, chẳng còn biết rét nữa. Ngủ đi, không mảy gày, hôm mảy về thì mợ mảy trông thấy mảy, mợ mảy khổ lắm đấy.

Thằng Huân vừa nhắm mắt sắp ngủ thì thằng Hoài đã quay mặt lại, lấy tay vuốt má nó, rồi nức nở khóc:

— Sao mảy thương tao thế hở Huân?

Thằng Huân đang chập chờn bị thằng Hoài làm mất ngủ, bực mình:

— Ồ mảy hỏi dở lắm. Anh em thì thương nhau.

— Nhưng trước kia, tao không tốt với mảy. Mà tao có phải là anh em với mảy đâu.

Thằng Huân giơ tay sang phía lưng đuổi mấy con muỗi nó đang đốt cổ:

— Ồ, cái nhà này muỗi và bọ chó nhiều quá. Mảy lòi thôi lắm. Trước kia mảy không là anh em với tao, nhưng mảy cũng bị bắt với tao thì là anh em của tao rồi.

Rồi hình như tức về chỗ giấc ngủ bị phá:

— Ô hay, mảy có ngủ đi để cho tao ngủ không? Cứ tao thương mảy thì mảy khóc như thế à? Mảy kỳ quá!

Thằng Hoài đang ngủ say thì bỗng thấy hình như có ai đá vào chân. Nó mở mắt thì nhìn ngay thấy thằng bé con người đàn bà ngày hôm qua. Thằng bé xạ-phang thấy thằng Hoài mở mắt mà chưa ngồi dậy nên cứ đá mãi. Nó vừa đá, vừa cười một cách đắc chí.

GIẶC TÀU BẮT CỐC

Huân đốt cây ngô cho Hoài sưởi.

Thằng Hoài thấy thế sợ quá, cứ nằm im không dám nhúc nhích và cũng không dám chống cự. Thấy thế, thằng xạ-phang liền lấy mấy cây ngô vút lên chân nó. Nó vội vàng ôm lấy thằng Huân :

— Mà ời, nó đánh tao.

Thằng Huân vùng dậy, chưa hiểu đầu đuôi thì thằng xạ-phang lại vút lên lưng nó. Nó đứng phắt ngay dậy đập cho thằng xạ-phang một cái chúi xuống đồng gio :

— Tại sao mà dám đánh chúng tao ?

Nó toan đánh nữa thì thằng xạ-phang đã vùng dậy chạy mất.

— Ồ, cái đồ hèn lại hay bắt nạt. Mà đừng có sợ,

hễ nó bí beng cứ đánh đập xác nó ra. Để cho nó bắt nạt được mình một lần thì nó bắt nạt mãi.

— Nhưng bố mẹ nó bênh đánh chúng mình thì sao ?

— Ồ, có bố mẹ nào lại bênh con một cách vô lý như thế ? Đừng lo. Thế nào đêm qua mày có ngủ được không ? Tao ngủ say lắm, tao nằm mê thấy tao về Phố-Lu mày ạ.

Hai đứa đang nói chuyện thì thằng xạ-phang vác một cái gậy tướng hung hăng bước vào. Thằng Hoài sợ run, ôm ghì lấy thằng Huân. Thằng Huân không sợ, sẽ du thằng Hoài ra :

— Ấy đừng ôm tao, để nó đánh tao còn đỡ chứ.

Rồi nó đứng dậy trợn mắt :

— Nào mày có giỏi thì đánh đi. Nhưng tao nói cho mày biết nếu tao mà giật được gậy thì tao dọt vào lưng mày đấy.

Tiếng nó nói to quá nên ngoài nhà nghe thấy. Một tên thổ-phỉ chạy vào. Thằng Huân trở ngay thằng xạ-phang :

— Đấy chú xem, chúng tôi không làm gì, nó tự dưng nó mang gậy vào định đánh chúng tôi.

Thằng thổ-phỉ giật ngay gậy ở tay đứa con :

— À Tà-Lùng, tại sao mày lại như thế ?

— Nhưng nó đập ngã con.

Thằng Huân không chối :

— À, tại mày gây sự đánh tao trước, nên tao mới đập mày chứ. Chứ bỗng dưng tao đập mày à ?

— Tao vào gọi chúng mày dậy chứ.

— Có cái lối gọi nào là lấy que đánh người ta thế. Tên thồ-phỉ quay lại quát con :

— Thôi ra đi. Để mặc kệ chúng nó ở đây. Tao chỉ dặn mày coi cửa hễ chúng nó bước chân ra khỏi thì bảo tao thôi mà. Từ giờ cấm không được vào đây.

— Đấy tao đã bảo mày, dù ra xạ-phang, nhưng cũng không ai bênh con một cách vô lý như thế mà.

— Thế mà mợ tao bênh tao như thế đấy.

— À, vì mợ mày bênh mày như thế nên mày mới rât như cái cây. Mày chỉ biết cạy thế bặng nhặng khi có mợ mày thôi. Dời mợ mày ra thì ai bắt nạt mày cũng được. Thấy u tao không thế. Không bao giờ bênh tao cả. Vì thế tao không dám gây chuyện với ai, mà ai bí beng với tao, tao cũng đánh vung mạng.

— Mày khỏe đã đành, chứ tao yếu...

— Ồ thế em tao còn yếu hơn mày nhiều. Nó đi trêu thằng Khi, con lão Vắn, bị thằng Khi đánh brou đầu mà nó về mách còn bị thầy tao đánh thêm hai cái tát.

— Thế mày không bênh em mày à ?

— Ồ, lỗi tại nó trước. Nó ném đá vào thằng Khi trước. Bênh nó làm gì, để nó ỷ vào tao đi láo lếu với người ta ấy à ? Thằng Khi đánh em tao xong, sợ tao báo thù chốn biệt hai ngày không dám ra đường chơi, nhưng sau tao hỏi biết rằng em tao trái, tao bảo nó ngay rằng đừng có sợ. Tao chỉ bênh em tao khi nào bị một đứa nhón hơn bắt nạt thôi. Phải công bằng chứ mày. Bất cứ thế nào cũng bênh nó thì nó sinh hư và rât đi nữa. Vì tao mà thấy u tao không bênh nó, nên nó ngoan không dám gây sự với ai, nhưng ai gây

sự với nó, nó cũng như tao đánh vung tàn tán. Từ giờ mày đừng có nên ý vào cậu mợ mày thì mày mới cừ được. Thôi dậy xếp dọn cái đồng gio này đi không bẩn lắm.

— Ồ, nhà nọ dọn làm gì mày ?

— Dọn để chúng mình nằm. Gio bừa bãi thì bẩn chúng mình trước chứ. Chúng mình chắc là còn phải ở đây lâu. Nhà này nhiều bọ chó và mặt gà, nếu không quét dọn tử tế thì nó đốt khổ chúng mình trước.

Người đàn bà nhìn tiếc rẻ những cây ngô bị đốt,

Vợ tên giặc bùng phạng ngô vào thấy hai đứa đang thu dọn gian buồng thì rất là bằng lòng. Y đặt phạng com rồi gọi con lúc ấy đang ngồi canh ở ngoài cửa :

— A Tà-Lùng, mày xem chúng nó ngoan thế kia kìa, chứ lại như mày ngủ dậy là vất chăn gối bừa bộn ra ấy à ?

A Tà-Lùng chỉ đứng nhìn hai đứa không nói. Thằng Huân thấy vợ tên giặc coi bộ tử tế liền đặt chôi :

— Thím ơi, tối chúng tôi ngủ ở sàn đá này rét lắm. Giá thím có cái chăn cho chúng tôi mượn. Thím thương chúng tôi.

— Nhà không còn thừa chăn. Nhưng được đề rồi xem. Cứ ăn com đi.

Thằng Hoài bây giờ đã quen sống cái đời khổ sở, đã quen ăn ngô nên nó không kêu ca nữa. Và phải bị đi nhọc mệt và ngày chỉ có hai bữa ăn, nên nó ăn lại thấy ngon miệng là khác, chứ không như ở nhà, cái gì nó ăn cũng chẳng thấy ngon, vì mẹ nó cho nó ăn quà cả ngày.

Chúng nó ăn com xong thì vợ tên giặc đem một cái khố tải vào :

— Nhà không có chăn, nhưng cái khố tải này cũng ấm lắm.

— Thế thím cho phép chúng tôi lấy thật nhiều cây ngô kia xếp cao lên nhé.

— Ừ được, cứ giải cho nhiều mà nằm. Nằm chứ có mất đi đâu. Để chốc nữa, tôi bảo thằng Tà-Lùng nó lấy cho mấy cái gộc tre, tối có rét thì đốt, chứ đốt cây ngô thì tốn của tôi lắm, lại không bền lửa. Thôi

cứ chịu khó ở đây, ít ngày nữa, nhà các cậu đem tiền lên rồi thì về.

Thằng Huân nghe vợ tên giặc nói, cảm động quá, nó chấp tay vái vợ tên giặc rồi trở thằng Hoài mà bảo :

— Tôi thì không sao, nhưng thằng này nó yếu lắm, nếu đêm không có lửa thì nó rét, nó ốm mất.

Vợ tên giặc nhìn làn da xanh ngắt của thằng Hoài:

— Nó là em cậu đấy à ?

Thằng Huân lắc đầu :

— Nó là... bạn tôi. Nhưng cũng như là anh em với tôi.

Thằng Huân vừa xếp xong cái ổ bằng cây ngô thì thằng Tà-Lùng khuôn mặt mấy cái gộc tre vào. Thằng Tà-Lùng bấy giờ đã nhìn chúng nó bằng một con mắt... bè bạn, chứ không bằng con mắt khinh khi và thù hằn của buổi sáng nữa. Thằng Huân móc túi mình còn một xu liền cầm đưa cho nó :

— Đây tao có một xu cho mày, mày đừng giận chúng tao nữa. Má mày tử tế với chúng tao lắm cơ mà.

Thằng Xạ-phang nhìn thấy đồng xu, mắt bỗng sáng lên, vì một đồng xu ở Bắc-kỳ ăn những bốn đồng xu Vân-nam. Nó cầm vội lấy đồng xu, ngấm nghĩa mãi rồi nhe răng cười :

— Tao không muốn đánh chúng mày bằng gậy đầu, nhưng vì mày đập tao ngã, tao tức quá.

— Tao cũng không muốn đập mày, nhưng vì mày lấy que quất tao, tao cũng tức quá. Nhưng thôi, thế là bằng nhau rồi, xử hòa.

Thằng Huân nói xong giơ tay cho nó bắt, những xạ-phang không quen cái lối bắt tay, thằng Tà-Lùng thấy nó giơ tay, lại tưởng nó đòi lấy cái gì để bù với đồng xu, liền móc túi lấy ra một quả lê xanh tròn.

Đến lượt thằng Hoài trông thấy quả lê mắt sáng lên. Thằng Huân chưa kịp cầm thì nó đã giục :

— Kia nó cho, mày cầm lấy.

Thằng Huân lưỡng lự :

Nói xong, nó chạy vườn hái lê.

— Mình cho nó một xu mà lấy lê của nó thì nó cho mình là không tốt.

Thằng Tà-Lùng thấy nó chưa cầm ngờ là nó chê ít lại móc túi lấy ra một quả lê nữa :

— Đây tao cho mày cả hai.

Thằng Huân vì thương thằng Hoài chỉ cầm lấy một quả :

— Không, tao không muốn lấy lê của mày. Mày đem củi vào cho tao thì tao « biểu » mày một xu đấy thôi, chứ có phải tao đòi đòi lấy lê của mày đâu ? Tao có biết mày có lê đâu.

Thằng Tà-Lùng cứ gói quả lê còn lại vào lòng thằng Huân :

— Mày cho tao một xu thì tao cũng cho mày lê đấy. Cây nhà tao nhiều lắm, hể mày muốn ăn cứ bảo tao, tao lấy cho.

Thằng Hoài lúc bấy giờ mới dốc cả túi ra còn tám xu đưa cho thằng Huân :

— Đây tao còn tám xu, mày có muốn cho nó thì cho đi.

Thằng Huân bốc cả năm xu đặt vào tay thằng Tà-Lùng :

— Đây là của bạn tao « biểu » mày.

Thằng Tà-Lùng không chịu cầm :

— Chúng mày cho tao hết thì chúng mày lấy gì mà tiêu.

— Ồ, chúng tao bị giam ở đây thì còn tiêu gì được nữa. Bạn tao cho mày, mày không lấy thì bạn tao giận.

Vừa nói, nó vừa cầm tám xu cổ nhét vào túi thắt Tà-Lùng. Thằng Tà-Lùng phải cầm :

— Thôi hể có ai đi chợ, tao gửi mua bánh cho chúng mày. Và từ giờ chúng mày thích gì cứ bảo tao.

Thằng Huân nhìn ra cửa. Lúc ấy nó chỉ thích độc có một thứ là về nhà, nhưng thằng Tà-Lùng lại không thể chiều nó được.

— Chúng tao chả thích gì cả. Chúng tao chỉ thích chúng mình từ giờ anh em với nhau. Và mày đừng có giận chúng tao nữa.

Thằng Tà-Lùng lấy tay vạch xuống đất rồi lại đặt tay lên chán theo lối xạ-phang thề ngay :

— Tao thề từ giờ không bao giờ tao giận chúng mày. Má tao cũng thương chúng mày lắm. Nhưng pá tao muốn có tiền nên bắt chúng mày đẩy thôi.

*
* *

Thằng Huân nhìn những nốt mạt gà và bọt chó dốt tịt khắp mặt mũi và chân tay thằng Hoài rồi bảo :

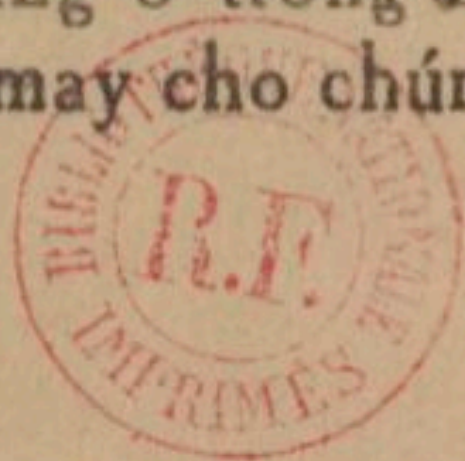
— Mày cứ gãi thế xước cả ra, ở đây lại bẩn, không khéo ghẻ mất. Mày xoa hơi hơi thôi và đừng gãi có được không?

— Nhưng ngứa lắm.

Rồi nhìn mấy con gà mái đang cục te cục tác ở trên mấy cái ổ làm ở xà nhà :

— Quái, họ làm chuồng gà ở ngay trong nhà.

— Mày nhìn ra khe cửa kia, chuồng lợn, chuồng trâu và chuồng ngựa cũng ở trong nhà nốt. Giống xạ phang bẩn có tiếng. Và may cho chúng mình, cái buồng

này lại là cái buồng sạch nhất đấy. Mày cởi áo ra tao xem nào.

Nhìn thấy lẩn đở khắp người thằng Hoài, thằng Huân lo ngại :

— Thế này thì đến ghẻ mất thôi, ghẻ thì khổ lắm. Bây giờ phải làm thế nào giặt quần áo và tắm đi một cái mới được. Chúng mình thế là mười một hôm nay không được tắm giặt gì rồi. Trước ở nhà, tao tắm và thay quần áo một ngày một lần.

— Nhưng ở đây không có nước.

Thằng Huân nghĩ vài lát rồi chạy ra khế gãi cánh cửa. Thằng Tà-Lùng vẫn ngồi canh ở ngoài chạy vào :

— Cái gì đấy chúng mày ?

Thằng Huân trở thằng Hoài :

— Bạn tao sắp ghẻ đến nơi rồi. Mày có thể làm thế nào cho chúng tôi xin ít nước để tắm và giặt quần áo không ?

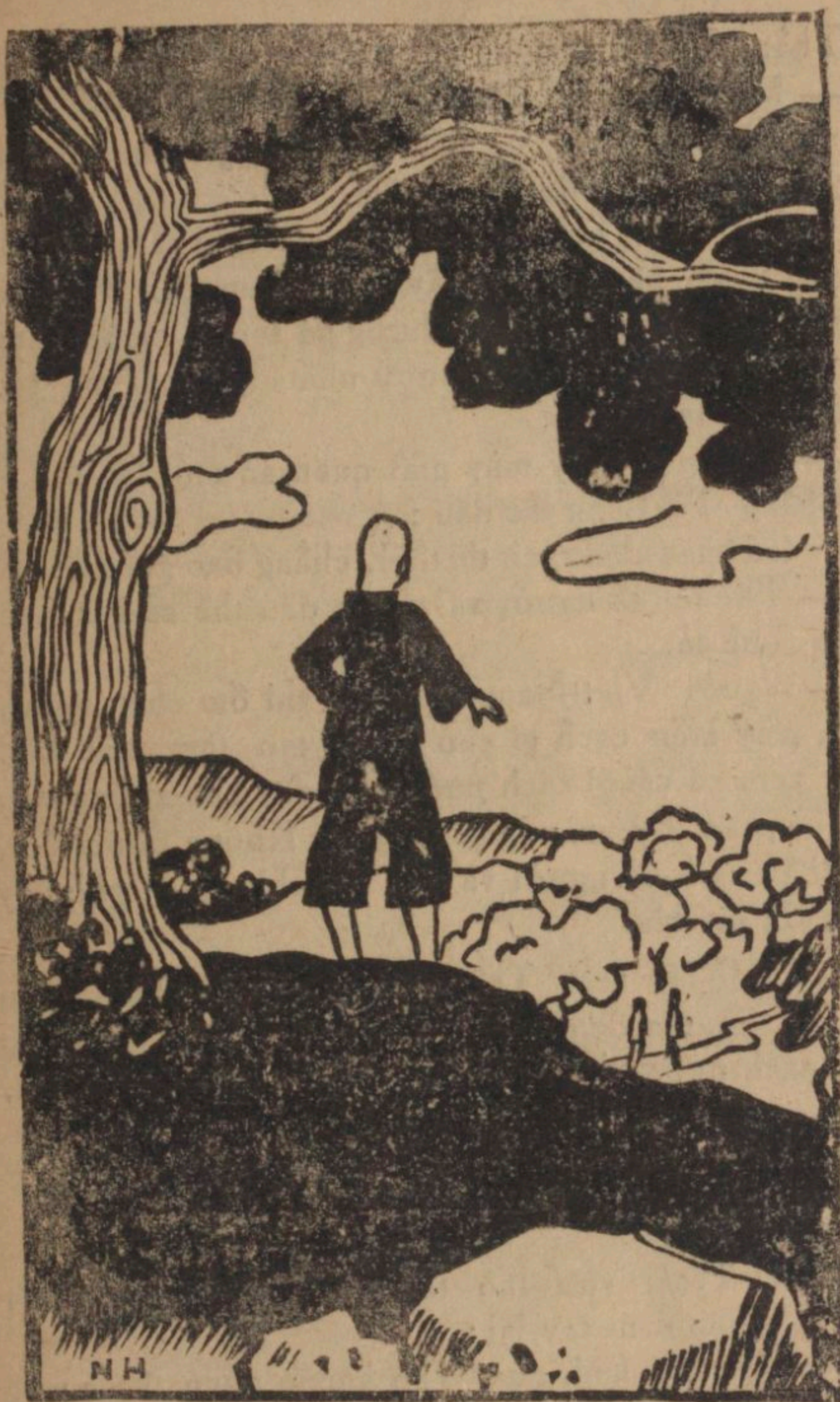
— Giặt quần áo thì tao giặt giúp chúng mày được. Nhưng chúng mày không đi ra suối thì làm sao mà tắm được. Và vàng hương đâu để mà lể.

— Ồ, tắm thì việc gì phải lể.

— Không lể thì ốm chết. Cái ma nó nhập vào làm ngay.

Thằng Huân vốn đã biết phong-tục người Xạ-phang, liền bảo :

— Người Việt-Nam không giống người Xạ-phang đâu. Người Xạ-phang dăm bảy năm mới tắm một lần mới phải lể, chứ người Việt-Nam ngày nào cũng tắm không cần lể.

Chúng mày cứ xuống con đường kia,
sẽ có người nhà đến đón.

Thằng Tà Lùng nghe nói thế sùng sốt :

— Mà tắm luôn thế mà mày không ốm à ?

— Không. Trái lại, nếu tao không tắm luôn và giặt quần áo luôn thì tao lại ốm.

— Kỳ nhỉ. Tao từ bé đến giờ mới tắm có một lần cách đây ba năm, hồi ấy tao lên mười. Má tao không muốn cho tao tắm, nhưng pá tao vì muốn cúng đề mời anh em đến uống rượu nhất-định bắt má tao phải tắm cho tao.

— Thế mấy ngày mày giặt quần áo một lần ?

Thằng Tà-Lùng lắc đầu :

— Cứ mặc đến rách thì thôi, chẳng bao giờ giặt cả.

— Thế tất cả người xạ-phang đều thế cả à ?

— Thế cả.

— Người Việt-Nam tao thế thì ốm chết ngay. Thôi mày kiếm cách gì cho chúng tao tắm một lần. Hay xem có cái gì xách nước vào đây cho chúng tao. Ủ quần áo thì mày giặt hộ vậy. Không được tắm, tao thấy ngốt cả người và bạn tao thì sắp bị ghẻ đầy mình rồi kia kia.

— Ủ đề tao xem. Thế bây giờ mày hãy đưa quần áo đây đề tao đem giặt đã. Tao sẽ lấy mấy cái ống vắn xách nước về cho chúng mày tắm. Đây sẵn đá, gội nó trôi đi, không sao.

*
* *

Thằng Hoài vừa thò tay vào ống nước thấy rét buốt giặt mình rút tay lại :

— Trời ơi, lạnh quá. Tao không quen tắm nước lạnh. Ở nhà, mẹ tao vẫn sai thằng bếp đun nước cho tao tắm.

Nó càng không muốn tắm là vì gần hai giờ đồng hồ, thằng Tà-Lùng đem quần áo của nó ra sưởi giặt, nó bị cởi trần đã rét lắm rồi, mặc dầu thằng Huân đã nhường cả cái khố tải cho nó khoác.

Thằng Huân thấy nó sợ rét không chịu tắm liền nhìn nó bằng một con mắt nghiêm-khắc.

— Mày xin nhớ đây không phải ở nhà mày. Và có được nước lạnh mà tắm như thế này cũng là sung-sướng lắm lắm rồi.

Nó nói xong giội nước lên người rồi bầy một hòn đá rập ở sân ra kỳ cọ. Thằng Tà-Lùng đứng nhìn thấy khói bốc như ở da nó nhả ra, lè lưỡi :

— Tao thì không bao giờ tao dám tắm như thế này.

Thằng Huân cứ kỳ-cọ không giả nhời. Đến khi đã kỳ bỏ hết ghét và giội lên cần thận, nó mới quay lại bảo thằng Hoài :

— Mày mà không tắm thì nhớ có ghẻ đừng có nằm cạnh tao đấy. Tao không thích bị lây ghẻ đâu. Bắt đầu từ đêm nay hai đứa nằm riêng ra.

Thằng Hoài nghe nó nói thế hoảng sợ, vội-vàng chạy lên vớ lấy ống nước dốc lên đầu, vừa dốc xong, thì răng nó đánh đàn lập-cập.

Thằng Huân vớ lấy hòn đá kỳ lại kỳ cọ cho nó :

— Mày cũng là người, tao cũng là người, sao tao chịu được. Mày không biết thế là hèn hay sao. Đừng run nữa, bụng mày cứ bảo là không rét thì tự-khắc nó không rét. Mày muốn bắt trước người Xạ-phang để cho nó hơi-hám như cú hay sao đấy ?

Thằng Hoài cố cắn răng để khỏi run. Mà rồi, nó không run nữa. Và cũng thấy không rét nữa có lẽ vì nó bị thôi-miên bởi lời nói của thằng Huân. Và có lẽ cũng vì thằng Huân kỳ mạnh quá, máu chuyền mạnh. Chỉ năm phút sau, nó thấy nó bưng cả người và khoan-khoái.

Nó giơ hai tay thẳng lên trời để cho thằng Huân kỳ nách rồi bảo :

— Ừ bây giờ tao không rét nữa.

— Không những không rét, mà mày cũng không ngứa nữa. Nếu ba hôm nữa mày không tắm và không giặt quần áo thì rồi mày cũng hôi như thằng Tà-Lùng. Thằng Tà-Lùng, tao yêu nó lắm. Nhưng thật tao không yêu được sự hôi-hám của nó. Mày lúc nào mày cũng tưởng như mày ở nhà.

Thằng Hoài lặng thinh nghe nó mắng. Đến khi nó giội những giọt nước cuối cùng cho thằng Hoài thì thằng Hoài liền nắm tay nó :

— Thôi tao đã nghe lời mày rồi, mày đừng... gì tao nữa.

— Tao không giận ai cả, nhưng tao rất ghét những đứa ở bẩn. Tao học cái tích sạch-sẽ của u tao. Đi chợ về là tắm. Giời rét cắt ruột cũng tắm.

Rồi nó cho thằng Hoài nằm lại trên cái ổ, gọi thằng Tà-Lùng giúp nó xoa khắp người và chân tay cho thằng Hoài. Khi người thằng Hoài đã khô rồi, nó liền ngoáy một cái vào rốn :

— Thôi bây giờ tha hồ. Nhớ có cái ghê thì chúng nó cũng chết cả rồi.

Thằng Hoài buồn cười khanh-khách ; rồi thấy nó vui-vẻ, thằng Hoài nói bằng một giọng thân mật :

— Cái gì cũng quen ẻả nhĩ, mà y nhĩ.

— Thì hẳn thế. Tính tốt cũng như tính xấu.

— Tao ở đây ăn quen ngô và muối, về nhà có lẽ tao đến không ăn được cơm trắng và thịt cá nữa.

Thằng Huân gật gật đầu :

— Nếu thế thì nhớ có bị bắt cóc lần thứ hai, mà y không đến nỗi khổ như lần này.

— Ô ai lại mong thế. Lần sau không bao giờ tao dám đi rừng nữa.

— À tao nói ví-dụ thế.

Thằng Hoài ngẫm nghĩ một lát rồi lại ngừng đầu lên :

— Mà bây giờ ở đây, tao thấy khỏe mạnh hơn ở nhà. Từ bây giờ, nếu có về nhà, tao cũng chỉ tắm nước lã. Và tao bắt trước mà y, cái gì tao cũng làm. Tao thấy mà y cái gì cũng biết làm, tao thêm quá. Giá không có mà y lần này thì có lẽ tao nguy to. Thôi tối này, mà y đừng dóm lửa nữa. Để tao thử dóm xem có được không. Mà từ mai thì mà y cứ để mình tao quét nhà dọn buồng, mà y đã biết rồi, còn làm làm gì nữa.

— Được rồi.

— Phen này, tao về nhà, cậu mợ tao thấy tao cái gì cũng biết làm, chắc cậu mợ tao phải giật mình.

— Không phải vì nhà tao nghèo, tao phải làm mà tao nói. Nhưng đúng thế, sách dạy không sai. Sự làm lụng đem lại cho người ta sức khỏe thật đấy. Tao

trông mày không có yếu như trước nữa. Đây là một ngày chúng mình quét nhà và quay gai giúp bà chủ tí ti, chứ giá làm nhiều, còn khỏe nữa.

* * *

Đến tối, sau khi cơm xong, thằng Huân ngồi im để xem thằng Hoài cũng bắt trước đúng những cử chỉ của thằng Huân, nhưng vì nó chưa làm bao giờ nên tay lỏng ngóng, dóm mãi không cháy, và chẻ mãi không được một cái gộc tre.

Thằng Huân nóng ruột giảng ngay dao :

— Mày có cái bụng muốn học làm, thế đủ rồi. Nhưng cũng phải làm luôn nó mới quen tay chân được. Thôi hay cứ để tao làm cho nó chóng có lửa mà sưởi, chứ rét lắm, sau này mày về nhà, mày học dần. Mày có làm ở đây nhớ loáng-choáng dao chẻ phải tay thì nguy to.

Nó đỡ lấy con dao, rồi chỉ một loáng nó pha được cái gộc tre con thành mấy chục mảnh nhỏ. Rồi cho một chút cây ngô xuống, nó châm một cái là lửa cháy, rồi lửa bắt vào mấy cái gộc tre to ngay.

Lửa cháy rồi, nó xoa tay :

— Đây mày xem, làm quen thì ngon sốt, chứ tao thấy mày làm, coi bộ vất-vả lắm. A, mày năm nay bao nhiêu nhỉ ?

— Tao mười bốn.

— Ô thế mày nhớn hơn tao những hai tuổi cơ à ?

— Ừ, nhưng mà tao kém mày nhiều lắm.

— Thì tại cậu mợ mày giàu. Mày không phải làm

Ông Lợi Thịnh trông Hoài mỉm cười

gì thì mày đừng kém tao à ? Nhà tao nghèo, nhiều khi u tao mệt, tao phải thối cơm thay cho u tao luôn.

— Bây giờ tao mới biết bố mẹ giàu cũng có nhiều cái... không... gì mày ạ.

— Nhưng nếu không giàu thì những lúc này bị bắt cóc, lấy tiền đâu mà chuộc.

— À, nếu nhà tao nghèo thì giặc nó lại không bắt.

Thằng Huân nghĩ một lát, rồi muốn an-ủi bạn, nó bảo :

— Không phải thế ? Sao nhà tao nghèo mà cướp nó cũng bắt.

— Thì nó bắt tao rồi tiện thể nó bắt mày.

Ta không có thể nói rằng thằng Hoài thích được bắt cóc và thích ở đây mãi. Nhưng bây giờ nó thấy vui vui chứ không buồn khổ như những ngày đầu.

Mỗi ngày nó thấy nó yêu và phục thằng Huân hơn lên. Bây giờ nó đã không nhìn thằng Huân bằng con mắt của thuở trước. Nó thấy thằng Huân hơn nó nhiều thứ, những thứ đặc-dụng cho cuộc đời mà tiền không thể mua được. Luôn luôn, nó sán lấy thằng Huân rồi bảo :

— Từ này chúng mình sẽ anh em không bao giờ rời nhau nghe không ? Tao có bị bắt cóc như thế này, tao mới biết mày giỏi hơn tao nhiều. Không có mày thì tao đến chết mất. Nhưng lúc này không có mày thì dù cậu mợ tao giàu, tao cũng bị khổ như thường, cậu mợ tao cũng không làm gì được cho tao cả. Mà mày thì giúp ích cho tao được nhiều.

Vì có những tư-tưởng và cảm-giác như thế cho nên sau khi đã bị giam hơn hai mươi ngày, một buổi trưa, thằng Tà-Lùng vào bảo nó:

— Có lẽ tối nay chúng mày được tha về, chúng mày ạ.

Nó cũng chỉ mừng xoàng thôi.

Thằng Tà-Lùng nói xong, nắm tay thằng Huân :

— Chúng mày về thì tao nhớ lắm.

Thằng Huân ngồi dích lại gần thằng Tà-Lùng :

— Nhưng chúng tao không thể ở đây mãi. Thầy u chúng tao mong cho chúng tao chóng về. Chúng tao về còn dễ đi học. Nhưng sao mày biết ?

— Sáng hôm nay, tao thấy « pá » tao sai người ra

áp giới để lấy tiền. Chiều nay « pá » tao về thì mai chúng mày được thả.

— Thế có người đến đây đón chúng tao à ?

— Không, « pá » tao sai người đưa chúng mày ra áp giới rồi người nhà chúng mày đón chúng mày ở đấy.

Nó nói xong vùng chạy ra vườn chầy năm sáu quả lê vào :

— Chúng mày có về thì lâu lâu nhớ đến tao nghe không ?

Thằng Tà-Lùng nói xong ứa nước mắt. Thằng Huân ăn lê xong dốc hết cả bị, quay và các thứ tranh ảnh ở túi ra đưa cho thằng Tà-Lùng :

— Đây tao cho mày hết những thứ này. Hoài cũng dốc ra cho hết nó đi.

Thằng Tà-Lùng mân-mê những hòn bi, những con quay mà nó đã chơi với thằng Huân, thằng Hoài bao nhiêu lần rồi và khóc :

— Nhưng chúng mày đi rồi thì tao còn chơi với ai. Ở đây có đứa nào biết chơi những thứ này.

*
* *

Đang nửa đêm thì thằng Huân và thằng Hoài bị đánh thức dậy. Và tên tướng giặc vuốt tóc chúng nó :

— Thôi các con giờ dậy rồi đi về nhà.

Thằng Tà-Lùng theo sau mẹ, khóc rung-rúc. Thằng Huân ôm cổ nó :

— Thôi mày đừng khóc nữa. Chúng tao đi cũng nhớ mày lắm. Mày tử-tế với chúng tao biết là bao nhiêu.

Rồi sẽ nói thắm vào tai :

— Chúng tao không ghét thầy mày đâu.

Vợ tên tướng giặc đưa cho hai đứa mấy cái bánh ngô và năm quả trứng luộc :

— Đây, đi đường có đói thì các con ăn. Sáng sớm mai các con sẽ gặp người nhà.

Thằng Tà-Lùng thì đưa cho chúng nó một chục trái lê, nhưng vì túi đầy quá, chúng nó chỉ lấy có bốn quả.

Tên thổ-phỉ đưa chúng nó đi suốt đêm, rồi đến tảng sáng trở một con đường dưới chân núi mà bảo :

— Chúng mày cứ xuống con đường kia, đi về phía tay phải thì tự khắc gặp người nhà.

Tên thổ-phỉ nói xong, lặn vào rừng mất.

Hai đứa trông theo không thấy tên thổ-phỉ đâu mới rủ nhau rẽ cây đi xuống.

Đi xuống đến đường cái, nhìn trước nhìn sau không thấy ai, thằng Huân sửng sốt :

— Ô hay, nó bảo gặp người nhà, sao tao chẳng thấy người nhà đâu. Hay là nó bỏ chúng mình đây để chúng mình tìm đường về lấy.

— Không phải. Chắc là người nhà chúng mình có đi đón chứ. Nó bảo chúng mình cứ đi về phía này mà. Nó được tiền rồi, nói dối chúng mình làm gì ? Mặt nó tuy ác, nhưng vợ nó tử-tế.

— Mà con nó cũng tử tế nữa.

— Ừ, thằng Tà-Lùng nó nhớ chúng mình lắm. Bây giờ chúng mình cứ đi, đi về phía này.

Chúng nó theo đường núi dây diều bám chồm những đá mà đi, đi mãi, đi tới lúc mặt trời mọc cao mà chưa gặp người nhà.

Thằng Hoài đã thấy sợ hãi. Thằng Huân liền bảo nó :

— Mày cứ tin nó không nói dối mình. Nó nói dối để làm gì.

Rồi thấy đói, nó rủ thằng Hoài lại ngồi trên một tảng đá, giở bánh và trứng ra ăn. Chúng nó đang ăn thì vụt trông thấy mấy người ở tít đằng xa kia đi lại. Chúng nó rú lên một tiếng, rồi quẳng cả bánh và trứng chạy lại.

*
* *

Ông bà Lợi-Thịnh đinh-ninh rằng sẽ gặp đứa con yêu quý của mình xanh như cái tàu lá và gầy như cái que củi, bước đi chẳng muốn nổi.

Đến khi thấy thằng Hoài mạnh khỏe, ông bà mừng quýnh, ôm con vào lòng khóc rưng rức.

Khóc thỏa tấm lòng thương nhớ rồi, bà Lợi-Thịnh mới hỏi con :

— Con ở đây có khổ-sở không ?

Thằng Hoài vừa hôn vào mặt mẹ vừa bảo :

— Con chẳng khổ sở tí nào cả. Con lại còn học... làm được nhiều cái là khác.

— Con học làm được những gì ?

— Con học làm được nhiều thứ lắm. Để về nhà rồi con nói anh Huân anh ấy dạy con.

Rồi tụt khỏi cánh tay mẹ, nó chạy lại nắm tay thằng Huân kéo lại gần bố mẹ mình :

— Đây anh Huân đây. Anh ấy thương con lắm. Từ nay con với anh ấy là anh em. Anh ấy giỏi hơn con nhiều lắm.

Rồi nó ghé sát vào tai thằng Huân :

— Từ nay, tao với mày không rời nhau một bước, nghe không.

Lại cởi khuy áo giơ cho mẹ xem :

— Không có anh ấy thì con ghẻ khắp cả người ấy. Con không ghẻ là nhờ có anh ấy tắm cho con.

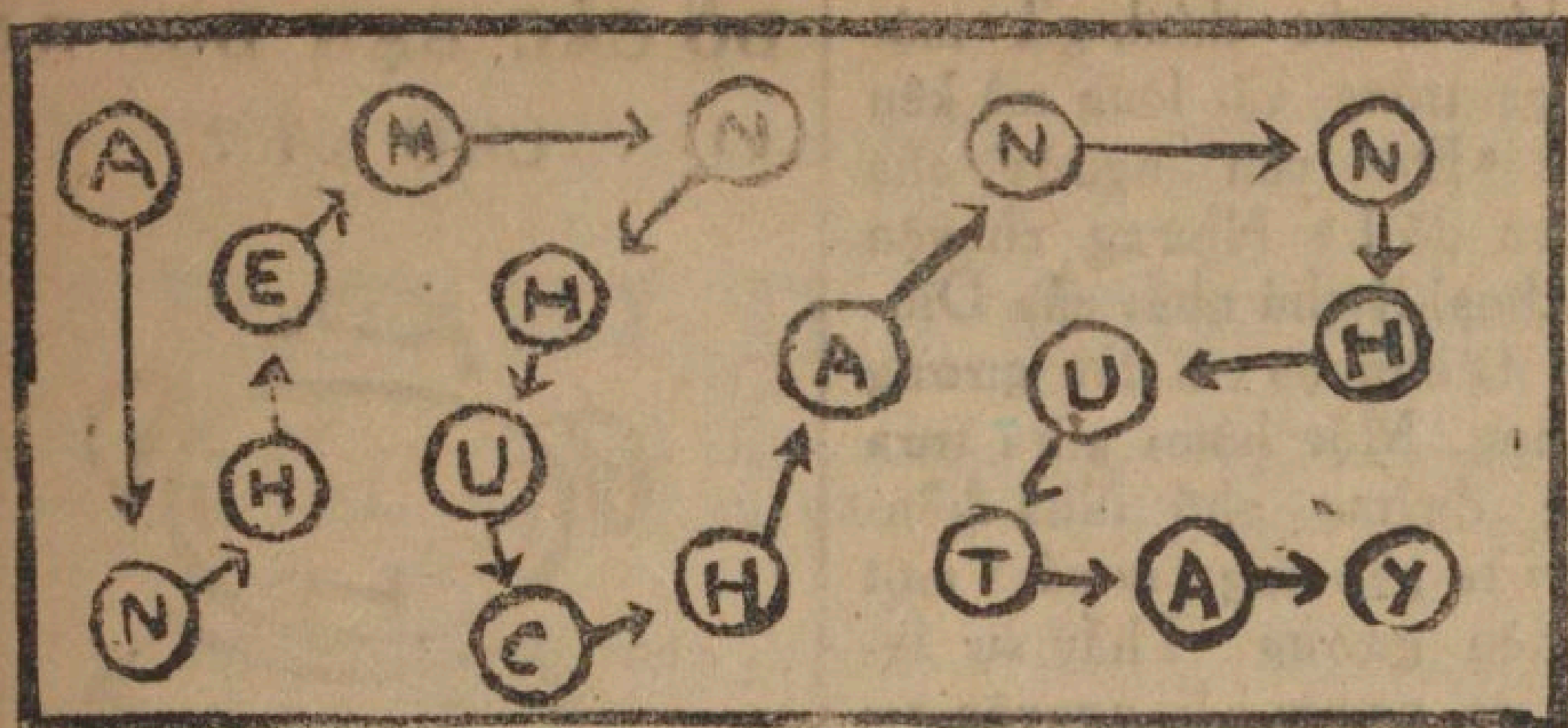
Bà Lợi-Thịnh thấy con tươi tỉnh sẽ ghé vào tai chồng :

— Quái, nó bị bắt cóc thế mà sao tôi xem ra nó nhanh nhẹn và khỏe khoắn hơn khi ở nhà.

Ông Lợi-Thịnh nhìn con chúm chím cười gật gật đầu.

LÊ VĂN-TRƯỜNG

Hiện nay báo Truyền Bá không giao cho ai làm cổ-động-viên, các bạn độc-giả chú ý. Giấy đắt và khó mua, các đại-lý chỉ nên lấy đủ báo bán thôi, báo ế sẽ không trả lại được.

Đây là một câu cửa miệng của người ta (xem trả lời ở dưới)

VÀI CHUYỆN KỶ THÚ TRONG ĐỜI NHÀ

HIỄN TRIẾT DIOGÈNE

Ông Diogène, hiền-triết Hy-lạp, sinh ở Sinope năm 413 và mất năm 323 trước Thiên Chúa giáng sinh. Sự khôn ngoan, theo ông, là sống một cuộc đời rất gần với tạo-hóa và phải bỏ hết mọi danh-vọng tiền tài cùng tục lệ buộc ràng của xã-hội. Trong thoai-ngữ, người ta thường dùng tên ông để chỉ những người có một khối óc khác đời, ưa sống rất giản-dị và khinh bỏ mọi khoái

lạc. Suốt bốn mùa, ông đi chân đất, mặc một manh áo, ngủ dưới các cổng đền và chỗ ông hay lui về nghỉ ngơi nhất là một cái thùng rượu vỡ. Một hôm, ở Corinthe, vua Alexandre hỏi ông có muốn điều gì không, ông đáp: « Có chứ, ngài làm ơn cất cho tôi cái mặt trời kia ! » Có lần, ông tới giếng và thấy một đứa bé đang dùng hai bàn tay hứng nước mà uống, ông ném vỡ ngay cái bát đựng nước của ông mà rằng: « Đứa hài-nhi kia đã dạy cho ta rằng ta còn giữ lại bao nhiêu cái phiền-phức. » Một bận khác, dự-thính một bài giảng về thuyết không nên cử-động của Zé-non, muốn trả lời cho nhà triết-học, Diogène đứng dậy và đi ra. Hiền-triết Platon từng cắt nghĩa con người là « một con vật có hai chân và không lông », Diogène quăng

CÂU ĐỐ

1.— Một mẹ sinh được trăm con
Sáng ra chết chết chẳng còn một ai
Còn một ông khách vắng lai
Nhăn nhăn nhó nhó chẳng ai muốn
nhìn

2.— Cái lưng cán cuốc
Cái bụng bàn mai
Cái răng thất thểu
Cái tai bơ phờ
Có khi nhâm phù câu thơ
Có khi thơ thần lại thơ thần thay.
(xem trả lời trang 32)

Anh em như chân như tay.

HOÀNG-NGUYỄN-ĐÌNH

A stylized, hand-drawn illustration of a face with a wide, open mouth showing teeth, and a thick, horizontal line below it with the letter 'N' at both ends.

LÊ VĂN NGÂN

HÙNG DANH

Các bạn S. V. T. và Anh
Phong và Đỗ-văn-Diễm.
Cảm ơn.

NÊN ĐẶT TRƯỚC TẠI HIỆU SÁCH QUEN

TRUYỀN BÁ TẾT QUÝ MÙI

Đó là Số đặc biệt thứ nhất của T. B, đẹp, hay, có ích, nhà nào cũng mua, chỗ nào cũng tranh nhau đọc, nếu không mua kịp thì không làm gì có nữa.

Một truyện dài. Một kịch ngắn và nhiều truyện ngắn đủ các thể. Tranh vẽ đẹp và có rất nhiều câu đố làm cho bạn đọc vô óc. Những truyện ngắn của T. B.

TẾT QUÝ MÙI SẼ DO NHỮNG AI VIẾT ?

(xin đón đọc số sau)

TRUYỆN NGẮN HỌC SINH

ÁNH SÁNG

VỊ KIỀU

Sơn úp cái thúng con lên vai và quàng mảnh khố-tải cũ vào cổ, như không cần cả rét. Anh bước từng bước nhanh-nhẹn. Tưởng chừng, chưa bao giờ anh được vui sướng thế.

Đêm mùa đông ở một tỉnh nhỏ im lìm quá. Thỉnh-thoảng gió thổi rít từng cơn và, trong bóng tối, tiếng lá khô lăn trên đường nhựa, nghe xáo-xác.

Các bạn anh chưa một ai về tới đây cả : Út đi nhặt lá bàng — Sương đi bán ngô rang. Không biết chúng la-cà tận đâu đâu. Tệ thật. Hay lại đàn-đúm theo tụi thằng Đen « bát tề ô-tô » đi cà khịa đánh nhau. Nhiều lần, anh nghe thấy chúng vì đua đòi, nói những tiếng lóng bần thiều mà buồn.

Nhất là khi thấy những đứa nhỏ sần-sần tuổi anh, vì quần áo sang trọng, tỏ-vẻ khinh bỉ và tránh xa bọn anh. Họ hợm hĩnh quá và đáng ghét quá.

Nhưng anh thấy thương các bạn hơn là giận. Anh nghĩ đến anh, khi thấy anh mất, anh phải thôi học, rồi dần-dà u con anh về chui rúc ở cái xóm chật hẹp và bần-thiều ấy. Ngày ngày, u anh đi chợ, buôn hàng vặt. Còn anh, sáng thì đi chạy báo đến tối lại bán nước, bán lạc rang, hạt dẻ, mùa nào thức ấy. Nên chi, dù không thừa thãi, u anh không phải vay công mắc nợ như nhiều người khác.

Còn các bạn anh. Họ nghèo quá, nghèo hơn anh nhiều. Từ đời nào, họ đã phải sống ngu tối, vất vưởng, chỉ vì thiếu học. Nếu không...

Bỗng, anh đứng dừng lại. Dưới ngọn đèn điện sáng trưng, những đàn ông, đàn bà, trẻ con đang chăm-chú nghe ông giáo giảng bài. Toàn người quen biết cả. Nào, chị tư Lãng bán bánh dẻo ở Ga chính, ông phó Tùng làm hàng mã ở Chợ-Nhớn, thằng Tuất con mụ Mối ở làng Yên.

Vui - vẻ quá ! Chi hội Truyền-Bá Quốc-ngữ đã thành lập và mở lớp buổi tối từ tám giờ đến chín giờ ở trường

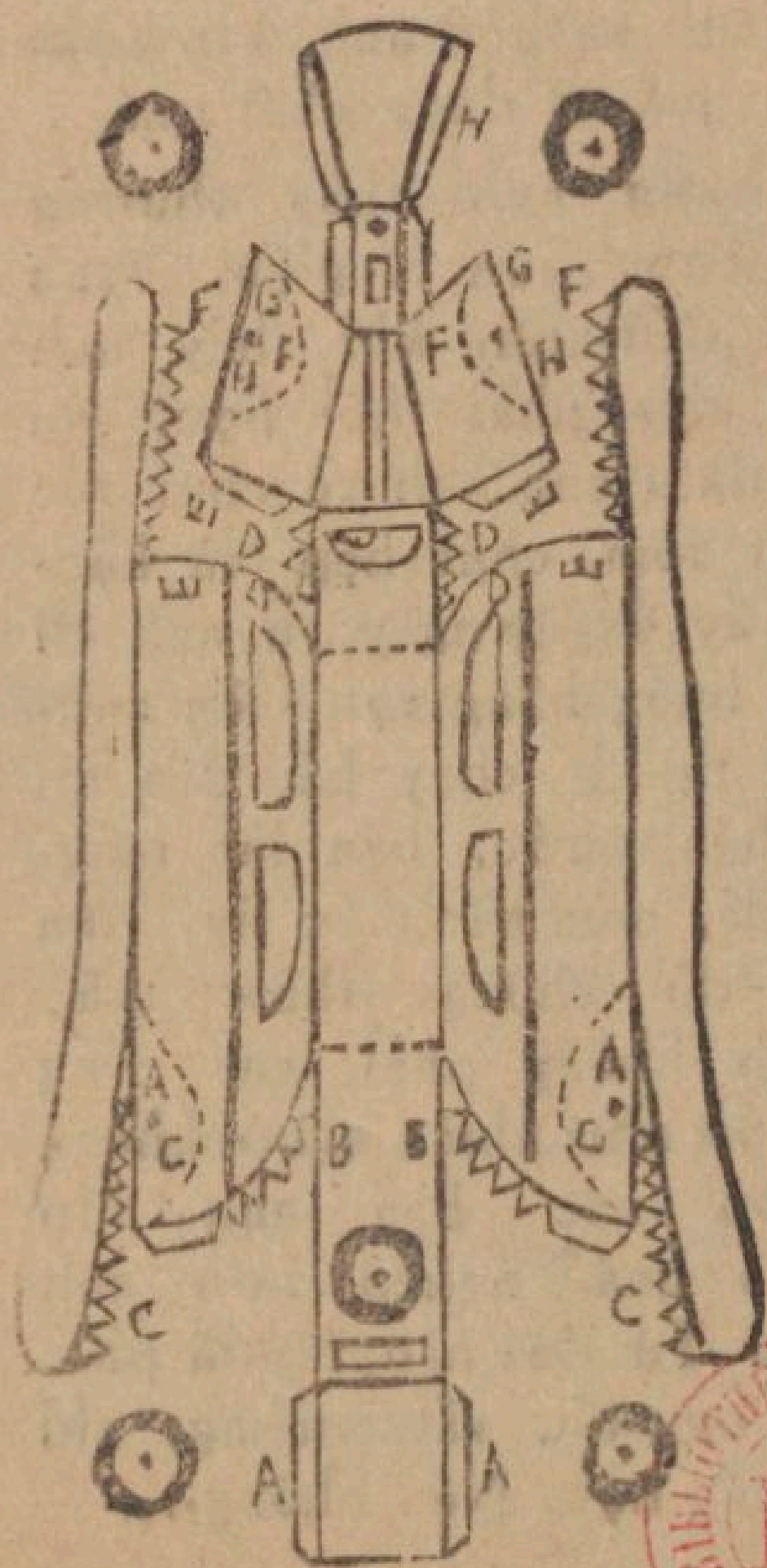
Khuyển-Học. Xuýt nữa anh reo lên. Dậy học không lấy tiền lại phát giấy bút. Phải rồi ! Anh phải « tán khéo » đề thằng Út, thằng Dương, thằng Đen đi học. À, cả u anh, tất cả bác hai, bà ba ở xóm anh nữa chứ. Vì, chưa có ai biết chữ quốc-ngữ cả ..

Trước mắt anh, như có một con đường ánh-sáng vạch thẳng tắp. Và, vừa chạy, anh vừa huýt sáo miệng thật là giòn giã ..

VI-KIỀU

CUỘC THI THỦ CÔNG CỦA BẢO TRUYỀN BÀ

Ô - TÔ KIỂU MỚI

Bạn vẽ hình này lên một miếng bìa hơi cứng.

Bạn cắt theo đường xung quanh ; đoạn dán lại với nhau theo thứ tự : A vào với A, B với B, C với C, v... v..

Bánh xe làm bằng giấy bìa dày. Còn trục bánh bằng hai sợi dây thép, hai đầu bẻ cong.

ĐỨC AN

LÀM THỦ MÀ XEM

CON DAO QUỲ THUẬT

Bạn lấy một con dao tây đặt vào giữa một chiếc khăn tay, xong gấp đôi lại theo hình tam-giác. Bạn đổ mọi người là « thế nào cho con dao đang ở giữa hai lần khăn nằm được lên trên mà không hề lấy tay cầm. Chờ cho mọi người chịu cả rồi, bạn từ từ cuộn chiếc khăn gấp chéo ấy từ dưới lên trên, xong lại từ từ cuộn giở lại : con dao đã nằm gọn trên mặt khăn tay giữa sự kinh - ngạc của mọi người. Nhưng bạn nên nhớ là phải gấp nửa khăn trên rộng hơn nửa dưới mới được.

ĐỖ ĐỨC

SỨC NHANH NHẸN CỦA GIỒNG

BỒ CÂU

mang thư (Pigeon voyageur)

Sức bay của bồ-câu trạm có thể nhanh tới 1100 thước trong một phút nếu trời thường thường yên lặng. Nếu có gió nhẹ thổi, nó sẽ bay được 1400 thước, và tăng

lên đến 1800 thước nghĩa là 180^{km} nếu trời gió to, bão...

Sức bay thụt xuống 850 thước nếu nó phải bay ngược một lần gió nhẹ và đến 600 thước, nếu gió to.

Trời mà yên lặng, nặng-nề, chim câu có thể bay cao 150 thước hay 180 thước; những con số đó tăng lên dần đến 250, đến 300 thước nếu trời trong và yên. THỦY-HỮU

Ở đâu? Tại sao? Ai? Thê nào?

Bạn có biết tên những đám mây và điểm trời khi có mây không?

Mây có bốn thứ:

- 1) Cirrus, 2) Cumulus
- 3) Stratus, 4) Nimbus.

Những tên mây này đã được thế giới công-nhận.

1) Khi nào mây nhỏ-nhỏ vằn ở trên trời xanh trông giống như những mảng bông nõn nhẹ, đó là Cirrus. Mây này cao lắm, tới 8000^m .

2) Khi mây tụ lại như núi, như hình tảng đá, đó là Cumulus. Khi tụ lại thật nhiều đó là điềm sắp mưa bão.

3) Khi mây tụ lại chân trời như cái thành, đó là Stratus. Thứ mây này ta thường gọi là mây thành và thường thấy lúc mặt trời lặn. Đó là một điềm sắp đổi thời tiết.

4) Khi mây xám nặng, đó là Nimbus, đó là sắp mưa. Mây thành hình có cạnh rõ-rệt là điềm sắp mưa, cạnh mờ không rõ là điềm đẹp trời.

Bạn có biết sức nóng của mặt trời và mặt trời cách xa trái đất bao nhiêu không?

Sức nóng của mặt trời bằng 25.000 lần sức nóng gang chảy và 470.000 lần sức nóng của ánh trắng tròn. Từ mặt trời đến trái đất xa $49.500.000^{km}$. Ánh sáng mặt trời đến trái đất phải mất 8 phút 18 giây (75000^{km} 1 giây).

Đường kính mặt trời: $1.394.409^{km}$. Cả mặt trời đo được $1.419.175.000.000.000$ (1) thước khối (mètres cubes) nghĩa là bằng 1.283.720 lần trái đất. ANH-KIẾN

(1) Số này đọc: Một nghìn bốn trăm mười chín triệu, một trăm bảy mươi hai nghìn tám trăm hai mươi.

MỠI XUẤT BẢN

HÂN NGÀY XANH

của *HOÀNG-CẨM*

NHỮNG TÁC-PHẨM HAY — Giá 0\$95

NHÀ VĂN HIÊN ĐẠI

PHÊ BÌNH VĂN HỌC

Của *VŨ NGỌC-PHAN* — Tủ sách Tao Đàn

Mỗi quyển : 2\$ — Bản đặc biệt lụa dó : 10\$

SAU PHÚT SINH LY

Tiểu-thuyết của *LÊ VĂN-TRƯỜNG*

Những Tác-Phẩm Hay. — Giá bán 0\$70

DẦU ĐẠI-QUANG

Trừ phong, giải cảm, phòng ngừa sương hàn, ngăn ngừa mưa nắng, khi đi đường xa, hoặc lúc ở nhà, có sẵn một lọ dầu Đại-Quang trong mình, sẽ tránh khỏi các chứng bệnh vặt xảy đến bất kỳ. Dầu Đại-Quang là một món vật báu để hộ thân, rất có công hiệu.

Xin nhớ nhãn con Bướm

hiệu Đại-Quang mới là Dầu thật chính hiệu.

23, Phố hàng Ngang, Hanoi, giáy nôi 803

